

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

De rerum in melius mutatione. Cap. XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

EVSEBII HISTORIAE

suam denuo recuperassent libertatem? Nam toto decem annorum spatio, persecutione longe lateq; manante, nihil eorum, quæ vel ad insidias, vel ad bellum intestinum spectabant, ab illis absesse videbatur. Nullum enim mare tuto trajici poterat, neque hominibus integrum erat aliunde tranare, quin omnibus deudæretur suppliciis, vt distortionem membrorum, laterum dilaceratione & tormentis cuiusque generis, dum quæstio de illis habebatur, nū ab hostibus venissent, & ad extremum crucibus, aut incendiij flammis torquerentur. Adde huc clypeorum, & loricarum, telorum, hastarum, & aliorum instrumentorum cuiusque modi ad bellum faciendum accommodatorum apparatus, cum triremibus, & armis ad præliū nauale spectantibus, quæ in locis quibusque in vnum congregabantur. Neque cuiquam aliud quicquam expectare licebat, quàm hostium quotidie incursionem. Hasce res postea, fames & pestis insequerentur. De quibus oportune, quæ consentanea sunt, suo loco dicemus.

De rerum in melius mutatione.

CAP. XXVIII.

Eiusmodi erant ea mala, quæ toto persecutionis tempore regnarunt: cuius æstus vt octauo anno, Dei iuvante gratia, cœpit paululum deferuescere, sic decimo anno confopitus fuit. Nam cum diuina, & caelestis gratia clementem suum & propitium obtutum in nos ostendere dignata esset, tum imperatores nostri temporis, illos dico per quos iam dudum persecutionis tempestates in nos excitatæ fuissent, sententia sua tanquam miraculo quodam diuino commutata, palinodiam vt aiunt, cecinerunt: & benignis edictis atq; decretis humanissimis de nobis promulgatis, persecutionis ardorem in primis efferuescentem prorsus extinxerunt. Neq; quisquam huius mutationis causam ad humanum auxilium, aut ad imperatorum, vt fortasse aliquis dixerit, commiserationem & clementiam referat (multum sane abest, præsertim cum in dies singulos plures suppliciorum formæ, & acerbiores ab initio ad illud vsq; tempus contra nos ab illis excogitatæ sunt, dum cruciamenta nobis inflictæ va
riis

riis machinis aliàs aliter innouare studebāt) sed ad Deū reuera, qui tam benigne nobis prospexit, accommodandam: quiq; non modo populo reconciliatus fuit, verum etiam ipsum malorum tanquam architectum, & cladis totius persecutionis præcipuum authorem infectatus, grauius exagitauit. Et quāuis ista diuino iudicio & decreto fieri oporteret, tamen vā, inquit sacer Dei sermo, per quem scandalum venit. *Matt. 18.* Illum ergo castigatio & pœna cælitus inuecta occupauit, & ex ipsa carne exorsa peruasit ad animum. Ex improviso enim in illis corporis partibus, quas natura ob verecundiam contexit atque abdidit, nascitur apostema: deinde in interioribus corporis recessibus, vlcus purulentum & fistulosum: Atq; isto rû insanabilis morsus intima depascebatur viscera, quæ quidem infinita vermium multitudine redundarūt: unde fœtor lethalis & pestifer efflatur: quando quidem vniuersa corporis moles ex nimia eius, antequam in morbū delabebatur, helluatione & ingluuie, in immensam pinguedinem commutata erat, quæ tum putredine contabefacta, intolerabile & horrendum spectaculum his, qui appropinquabant, exhibuit. Proinde ex medicis alij, qui exuberantem fœtoris graueolentiam ferre omnino non poterant, fuere eius iussu trucidati. Alij, tota corporis mole intumescente, & in salutis desperationem delapsa, cum nihil opis adferre valerent, crudeliter interfecti.

De Imperatorum recantatione.

CAP. XXIX.

ATqui tyrannus tantis cum miseris colluctans, tandem sua maleficia in pios homines admissa animo recognoscere cœpit. Mentem igitur recolligens, & tanquam rediens ad se, primū Deo omnium rerum creatori se cōfiteatur: deinde suis ad se accersitis, persecutionem cōtra Christianos sine dilatione sedare & cōprimere iubet: lege & decreto imperatorio, ipsos Christianos templa sua exædificare, rem maturare, consueta officia in illis facere, preces pro imperij statu fundere. Statim ergo ipso facto verbis prope consentiente, edicta

B b 2

impe-